

EXCURSIE NAAR HET VEENMUSEUMDORP 't AOLE COMPAS TE  
BARGER COMPASCUUM OP ZATERDAG 6 NOVEMBER 1982.

P. Glas.

De deelname was deze keer helaas minimaal : vier leden, waaronder twee bestuursleden. Ondanks de geringe opkomst zijn we gegaan, want in het veenterrein zouden we worden rondgeleid door de heer Winkelman namens de stichting Openluchtmuseum Barger-Compascuum. Ons bezoek vloeide voort uit de thema-avond over korhoenders op 30 januari 1982 naar aanleiding van de schrikbarende achteruitgang van de populatie in Nederland en de eventuele remedie daartegen door het uitzetten van kunstmatig uitgebreedde dieren.

De stichting bezit zo'n 90 ha groot onvergraven, aaneengesloten hoogveenterrein. Hierop is indertijd een begin gemaakt met de ontginning door het graven van ontwateringssleuven. Die sleuven zijn grotendeels dichtgegooid en verdere ontwatering en uitdroging wordt krachtdadig tegengegaan. Ondanks dat, maakt het hoogveen een tamelijk droge indruk. Er is veel berken- en wilgenopslag en bulten van Pijpestrootje, kenmerkend voor uitdrogend hoogveen. Deze planten worden met de hand gerooid om meer ruimte te scheppen voor de groei van struikheide. Een moeizaam proces, waar men toch duidelijk succes mee heeft. Er is een kunstmatig aangelegd ven en een vochtige lage plaats in het veen, waar enig herstel van de oorspronkelijke hoogveenvegetatie plaats heeft. Een schaapskudde houdt de heide kort. Voor publiek is het terrein voor een gedeelte opengesteld langs gebaande wegen, waarlangs allerlei kenmerkende elementen uit de historie te zien zijn, zoals houten voetpaden en bredere houten veenwegen en stadia uit het verveningsproces zelf.

Dat vervenen is pas zo'n 300 jaar geleden begonnen. Grote oppervlakken van Drente, Groningen en over de grens in Duitsland waren met een ontoegankelijk, levend hoogveen bedekt. Het wijde landschap moet wellicht angstaanjagend, maar in onze ogen prachtig zijn geweest. In het veenmuseum is een goede indruk te krijgen van de leefomstandigheden van toen.

In de toekomst wordt het terrein twee keer zo groot. Nu maakt het landschap een afwisselende indruk van hoogten en laagten met gevarieerde begroeiing. Een biotoop dat zeker voor korhoenders geschikt is. Misschien is het totale, niet voor het publiek toegankelijke oppervlak wat aan de kleine kant. Het zou zeker de moeite waard zijn een experiment met het kweken en uitzetten van korhoenders te ondernemen.

Aan vogels beleefden we o.a. het volgende:

In de loop van de ochtend werd duidelijk dat de kraanvogels trokken, want we zagen twee grote groepen zuidwaarts trekken: om 8.30 uur 70 ex. over Eext en om 11.30 uur 50-55 ex. over het hoogveen in Barger-Compascuum.



De wind was zuidoost en krachtig. Er moet die dag een massale trek zijn geweest, waarvan wellicht onder invloed van de wind een gedeelte over Nederland heeft plaatsgevonden. Kraanvogels zijn namelijk boven land thermiekvliegers. Ze schroeven omhoog in een opstijgende luchtstroom en laten zich vervolgens afglijden in hun trekrichting. Je zou je kunnen voorstellen dat bij krachtige wind zo'n trekpatroon zich met de richting van de wind verplaatst. Onze groepen vlogen gewoon door, er was op die tijdstippen en op die waarnemingsplaatsen geen thermiek.

Overigens hebben we op die dag veel roofvogels gezien. In de middag gingen we naar Ter Apel, naar de vloeivelden tegen de grens met Duitsland; alwaar eerst één en later zes rode wouwen tegelijk, wel op thermiek vliegend, in zuidwaartse richting overtrokken. Een beeld gelijk aan Zuid-Zweden! Andere roofvogels : 12 buizerden, waarvan 4 bij Ter Apel; 1 havik (Ter Apel); 2 blauwe kiekendieven (waarvan 1 bij Ter Apel); 2 sperwers; 1 torenvalk. Verder viel bij het hoogveen alleen bonte kraaien en geelgorzen op; bij de vloeivelden veel vinken en kepen vanwege de onkruidzaden. Op de terugweg in een zandafgraving bij Beetse 5 juveniele krooneenden.

Natuurlijk was er veel meer te zien en te horen, alleen wat opviel is genoemd in dit verslag. Wij beleefden in ieder geval een geslaagde excursiedag.

P.S.

Onze excursieleider Johan van Klinken moest helaas halverwege terug vanwege een praatje voor de R.O.N.O.